

Ik ben onlangs vreselijk geschrokken

Ward Ruyslinck, satire, 1964.

Ik ben onlangs vreselijk geschrokken, toen ik in de krant las, dat mijn jongste roman – *Het reservaat* – op de bestsellerlijst van de Standaard Boekhandel voorkwam. Dit boek had ik een beter lot toegewenst. Het is voor mij een afschuwelijk idee te bedenken, dat zo'n werk ooit populair zou kunnen worden. Kan men zich voorstellen wat het betekent als een roman, die een verheerlijking is van 'de witte olifant in de grijze kudde', door de grijze kudde wordt toegejuicht? Het betekent dat degenen, die verdienen op de beklagdenbank te zitten, achter de publieke omheining zitten en het vonnis toejuichen. Het betekent, dat de auteur zijn doel niet heeft bereikt, ofwel omdat hij zich niet verstaanbaar heeft weten te maken (wat ik ongaarne veronderstel), ofwel omdat hij in lezerskringen is terechtgekomen voor wie alleen het verhaaltje van belang is. 'Het kan de meeste mensen niets schelen of een boek goed of slecht geschreven is als het verhaaltje hen maar niet ergert,' schreef Remco Campert en mijn vrees, dat hij wel eens gelijk zou kunnen hebben, is nu groter dan ooit.

Veel liever dan die bedenkelijke commerciële onderscheiding zijn mij uiteindelijk de individuele lezersreacties op *Het reservaat*, de spontane brieven van 'witte olifanten' die in Basile Jonas zichzelf herkennen, met andere woorden de kwetsbare, gevoelige enkeling in een gemechaniseerde, materialistische beschaving van de lopende band. Zo de brief van een verlamde jonge vrouw, die schreef: 'Ik heb Uw boek met eerbied, met liefde en met grote angst gelezen. De dokter heeft mij vroeger gezegd, dat ik nog wel zou kunnen genezen, bijvoorbeeld door een hevige ontroering, een innerlijke schok. Dit zal dan toch niet waar zijn, hij heeft dat denkelijk gezegd om mij te troosten, want een grotere ontroering dan bij het lezen van *Het reservaat* kan mij moeilijk te wachten staan. Maar dit boek is voor mij in ieder geval dan toch een nieuwe troost.'

En wat te denken van de minder tragische, maar even verheffende belijdenis van een Antwerpse figaro, bij wie ik toevallig aanliep om me te laten bijknippen. – Ik verander voortdurend van haarkapper; men kan niet steeds hetzelfde plaatje beluisteren. – De man was in zijn vrije tijd een verwoed lezer.

'O meneer ' (en ondertussen : knip, knip) 'ik heb zo pas een machtig boek gelezen, of u me gelooft of niet : door een Vlaming geschreven' (doet een greep in de onderste lade van zijn spiegeltafel en haalt er *Het reservaat* uit). 'Als ik de man, die dat geschreven heeft, hier ooit over de vloer krijg, knip ik zijn haar een jaar lang gratis, met een odeurtje erbij als het moet'.

Ik heb hem direct een dure lotion aangewezen, een groene fles. Of was de fles groen, omdat ze het gezicht van mijn 'coiffeur' weerspiegelde?

Moraal: overdrijf nooit, ook niet in uw geestdrift.

